

Соціальний вимір євангелізації
Ісусова практика (традиція) стосовно любові до всіх, Соціальна
Доктрина Церкви
та історія соціального включення Сестер Служниць Святого Духа
(SSpS)

Сестри Мері Джон Кудійруппіл та Кармен Еліса Бандео SSpS

“Відкритість до інших залишається відмінною рисою народу Божого, який зробив так, що його слава засяяла поміж народів.

“Що відрізняє народ Божий - це не те, що вони є вибраний рід, але те, що вони є тими, хто отримує нескінчену Божу милість та турботу.

що він той, хто виходить на спілкування з тими, хто бідний і ізольований (Вх. 3:7). Книги Виходу та пророків сповнені натяків на співчуття і турботу Бога по відношенню до тих, хто страждає від голоду і несправедливості (Вх.22:22; Лв. 19:34). В кінцевому рахунку, що відрізняє народ Божий - це не те, що вони є вибраний рід, але те, що вони є тими, хто отримує нескінчену Божу милість та турботу. Те, що вірне є всеосяжністю Божої любові перед різноманітністю людських страждань.

СОЦІАЛЬНЕ ВКЛЮЧЕННЯ: ЧИ МОЖЕ БІБЛІЯ НАДИХАТИ?

Якщо взяти якесь читання з будь-якої книги Старого Завіту, то здається, що цей уривок свідчить скоріше про соціальне виключення, ніж включення. Ізраїль є вибраний нарід, всі всі інші нації і народи розглядаються з точки зору їх ставлення до Ізраїлю. Ця тема, що повторюються, йде як нитка, сплітаючи різні частини Ізраїлевого розуміння Бога, себе та інших. Ця ідея лаконічно відображена в концепції «вибору» - поняття, яке має вирішальне значення для розуміння Ізраїлем себе як обраного народу Бога та всіх інших за посередництвом обраного Божого народу. Кілька посилань пояснюють це твердження:

“Будете моєю особливою власністю з-поміж усіх народів, бо моя вся земля” (Вх 19: 5). Така ж саме ідея повторюється: “бо ти народ святий у Господа, Бога твого; тебе вибрав Господь, Бог твій, щоб ти був для нього вартісним народом поміж усіма народами, що на землі” (Вт. 7:6). Через декілька розділів ми чуємо повторення схожих почуттів: “коли Всевишній призначав людям насліддя... Господня частина – народ його” (32: 8-9). У Езекіїла 36:23 читаємо: “як явлю себе, з огляду на вас, святым перед їхніми очима”. Могутня Божа рука діє від імені свого народу і в очах усіх інших народів (Іс 52: 10). Псалми – Ізраїлева молитва - рясніють зверненнями до Бога, чия особлива опіка над ними роз’єднала їх, на “ми” і “вони” з правами і обов’язками, що виходять з цього. Таким чином, Ізраїль знає, що це саме обраний народ Яхве і бачить інші народи по відношенню до Ізраїля та з точки зору Ізраїля.

Однак, заглиблюючись в пророчі традиції Старого Завіту, стає абсолютно зрозумілим, що богообраність не робить народ Ізраїлю благословеними інтровертами. Відкритість до інших залишається відмінною рисою народу Божого, який зробив так, що його слава засяяла поміж народів. У різкому контрасті з “обраним” почуттям, маємо поняття “універсалізму”, що дуже схожена з поняттям спілкування. Згідно з таким розумінням, всі народи, а не тільки Ізраїль, будуть йти в світлі Божої слави; всіх огортає всеохоплююча Божа любов. Подивимося на деякі тексти:

“Я дам їм у моїх домі і в моїх мурах пам’ятник та ім’, краще від синів та дочок” (Іс 56:5); “Того мало, що ти слуга мій” (Іс 49: 6); “Чи ж ви мені не як кушіїв діти, о діти Ізраїля? Чи ж я з Ізраїля не вивів з Єгипетського краю, і філістиміян із Кафтору та араміїців із Кіру?” (Ам 9:7).

Відповідно до цієї схеми, досвід Виходу, як і будь-який інший досвід міграції; будь-яка земля є Землею обітованою і язичницькі царі так само хороші, як і царі Ізраїлю. Однією з характерних рис Бога є те,

ІСУСОВА ПРАКТИКА З ПИТАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЛЮБОВІ

Переходячи до Нового Завіту, потрібно визнати, що Ісус здійснював своє служіння євреям і від імені Ізраїлю. Тим не менш, він був схильний дотримуватися твердих принципів щодо ідентичності заради більш високих пріоритетів, таких як інклюзія, співчуття і спілкування.

“Він був схильний дотримуватися твердих принципів щодо ідентичності заради більш високих пріоритетів, таких як інклюзія, співчуття і спілкування.

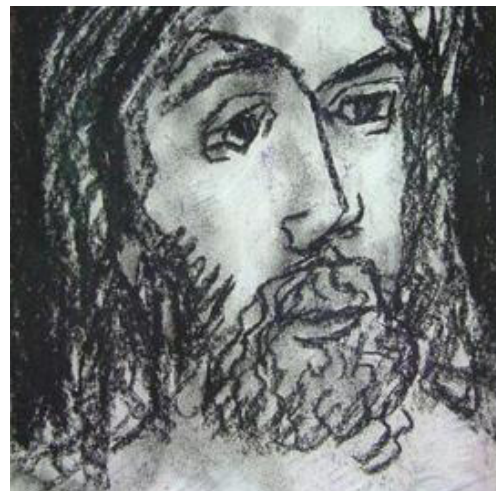
Погляд на характерні особливості місії Ісуса стосовно спілкування з бідними і маргінальними верствами додатково ілюструють цей факт.

Особистий зв'язок Ісуса з Богом: Звертаючись до Бога, *Авва, Отче*, є прикладом винятково глибокого спілкування з Богом. Молитва “Отче наш” і багато інших прикладів його взаємовідносин з Отцем зображують Бога, що перебуває дуже близько свого народа.

Співчуття Ісуса до людей на периферії: Ісус постійно асоціює себе з грішниками й митниками,

робить це через своїх найближчих соратників та все своє служіння, і через це Ісус розсуває кордони Королівства, щоб охопити тих, хто знаходиться поза його межами (тобто ті, хто на периферії) (Мт 9:10, 11:19; Мк 2: 15-17; Лк7: 31-35). Ісус вибрав Галілею-землю, яку зневажали і презирали від самого її заснування – щоб вона (земля) стала осередком його служіння. Невимушене і відкрите відношення Ісуса до жінок, вступаючи в богословські дискусії з ними (Йо 4: 24), в тому числі залучаючи їх у свою громаду і приймаючи їх жести любові і прихильності, були вчинки табу для релігійного лідера (Лк 8: 2-3). Але вони були сміливими кроками в напрямку розширення кола спілкування.

Інтерпретування Ісусом закону: Навмисне порушення ним Шабату посилає потужний сигнал про його порядок пріоритетів, яке ставить людську особистість понад усе. Шабат підкоряється людській потребі в їжі та людському прагненні до цілісності

і здоров'я. Сухорукий чоловік (Мк 3: 1-6) і скорчена жінки (Лк 13: 1-17) були вилікувані в часі Шабату. Він поставив закони десятини нижче таких вагомих питань як справедливість, милосердя і співчуття. Служіння Ісусового Королівства зупиняє відчужденість, руйнує стіну ворожості та відчуження і встановлює парадигму для всеохоплюючої і об'єднавчої місії.

Служіння Ісуса, пов'язане з ціленням і екзорцизмом: Ці дива допомагають визначити його прaxis (практику) інклюзії (включення). Люди, які виключені з мейнстріму суспільства через фізичні недуги або психологічні негаразди, залучені, щоб досвідчити Бога, який є кінцевою відповіддю на їхні страждання і сльози. Вигоняючи бісів, (Лк 11: 20, Мт 12:28) Ісус проголошує себе силою добра, що перемагає Сатану і його диявольські сили, і відкриває нову еру всеохоплюючої та загальної любові Бога..

СОЦІАЛЬНА ДОКТРИНА ЦЕРКВИ (СДЦ)

I СПРИЯННЯ ВСЕБІЧНОМУ ЛЮДСЬКОМУ РОЗВИТКУ

Наслідуючи приклад і вчення Христа, Церква завжди знаходила в ньому натхнення для звернення до інших в справедливості і любові. Рада Ватикану II підтвердила, що “радості і надії, печалі і смутки, страждання людей нашого часу, особливо бідних і страждаючих, є радістю, і надією, смутком і стражданням учнів Христа” (GS 1).

“*Радості і надії, печалі і смутки, страждання людей нашого часу, особливо бідних і страждаючих, є радістю, і надією, смутком і стражданням учнів Христа.*

СДЦ закорірена в тій же Історії Спасіння. Коли ми проходимо крізь наші соціальні зобов'язання через нашу віру, ми знаємо, що наша соціальна практика належить Історії народу Божого. Це має своє коріння в Слові Божому, в Ісусі та його увазі до людей на узбіччі (маргіналізованих) та в ізоляції, в проповідуванні Царства, в досвіді і свідочстві перших християнських спільнот, що триває і пізніше в навчанні перших батьків Церква. Спочатку Церква запропонувала свої послуги щодо благодійності та соціальної допомоги, не ставлячи під сумнів багато причин, які призводять до нерівності, на яку вона (церква) і спробує відповісти. Згодом, накопичений досвід і вчення закріпило моральне вчення, яке почали систематизувати в кінця XIX століття в Енцикліці *Rerum Novarum* written Папи Лева XIII (1891), відомої як “Соціальне повчання” або “Соціальна доктрина Церкви”, низки принципів відображення, критеріїв оцінки та рекомендацій щодо дій.

В 2004 році, Папська рада з питань справедливості розробила глибокий і надзвичайно важливий документ з Католицької Соціальної Доктрини та опублікувала його в Збірнику з СДЦ.

Підсумовуючи, СДЦ - це:

- *Вчення, що розроблено в рамках Церкви як історична відповідь на економічні та соціальні виклики, які об'єктивно поширюється на всю панораму тимчасових реалій, що формує і обумовлює життя людської особистості в суспільстві та його зв'язку зі Творцем.*
- *Істотний момент евангелізації. Соціальне послання Євангелія не слід розглядати як теорію, але, перш за все, як основу і стимул до дії (СА 57), що буде викликати довіру тільки на підставі свідчень (Йо 2:14-18-СА 57- SRS 41).*

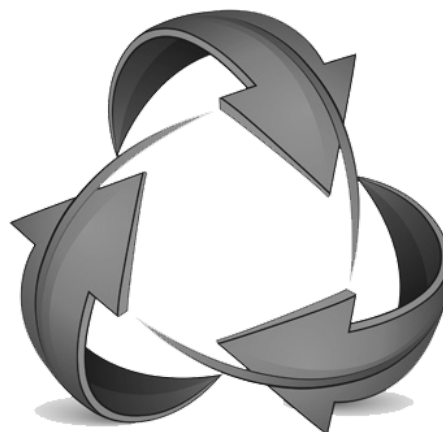
ТАБЛИЦЯ ПАПСЬКИХ І СОБОРНИХ ДОКУМЕНТІВ ПО СДЦ

Рік	Документ	Автор	Головна тема
1891	Rerum Novarum (RN)	Лев XIII	Питання праці, права робітників
1931	Quadragesimo Anno (QA)	Пій XI	Новий соціальний порядок: прірва між багатими та бідними
1961	Mater et Magistra (MM)	Іоанн XXIII	Критикує прірву, що зростає, між багатими і бідними народами
1963	Pacem in Terris (PT)	Іоанн XXIII	Заклик розбудувати мир за етичними принципами
1965	Gaudium et Spes (GS)		Діалог зі світом, переформулює відносини між Церквою та політичною спільнотою
1967	Populorum Progressio (PP)	Павел VI	Достовірний та інтегральний розвиток
1971	Adveniens Octogesima (AO)	Павел VI	Постіндустріальне суспільство: критичне відображення основних ідеологій в ефективності соціо-економічних моделей
	Справедливість у Світі	Синод Єпископів	Про несправедливість у світі
1981	Laborem exercens (LE)	Іоанн Павло II	Ключові соціальні питання: людська праця.
1987	Sollicitudo Rei Socialis (SRS)	Іоанн Павло II	Оновлює та поглиблює тему розвитку
1991	Centesimus anno (CA)	Іоанн Павло II	Через неефективність капіталізму і марксизму, прагнув до створення суспільства, заснованого на участі, демократії і вільній праці.
2009	Caritas in veritate (CV)	Бенедикт XVI	Справедливість повинна бути застосована в всіх аспектах економічного життя
2015	Laudato Si (LS)	Франциск	Всебічна екологія, людські істоти пов'язані між собою і з усім творінням.

Наряду з папськими документами, ми, також, знаходимо численні документи та ініціативи Єпископських конференцій, а також богословів з різних куточків світу, які допомагають нам мати більш глибоке розуміння соціальних проблем.

Це питання є складне, бо пов'язано з постійними змінами в суспільстві, етичними принципами і необхідністю розгледіти дію Бога в межах нашої людської історії. СДЦ пропонує принципи, спрямовані на створення «правильних» соціальних, економічних і політичних відносин і розбудові соціальних структур та інститутів на основі справедливості і поваги до людської гідності. Ключові принципи є наступними:

- Примат людської особистості
- Принцип солідарності
- Принцип субсидіарності
- Право / обов'язок на демократичну участь
- Спільне благо, не забуваючи при цьому про екологічну відповідальність
- Примат роботи над перевагами капіталу
- Універсальне призначення матеріальних цінностей
- Захист життя
- Кращий варіант для бідних
- Боротьба за справедливість
- Проявлення свободи і вивільнення від структур гріха
- Мир, плід справедливості

Церква реагує на соціальні питання, застосовуючи індуктивний метод, відомий як Пастирський цикл: **ПОБАЧИТИ, ПРОАНАЛІЗУВАТИ** та **ДІЯТИ**.

Побачити: розпізнання реальності з чутливістю, розумінням, щоб дізнатися і зрозуміти проблеми, ситуації щодо несправедливості, причини, чинники і механізми, що їх продукують. Для того, щоб проаналізувати те, що ми бачимо, нам потрібна допомога гуманітарних і соціальних наук.

Проаналізувати: наша віра в Триєдиного Бога дає нам світло для прочитання і інтерпретування реальності, щоб розпізнати задум Бога в конкретному житті людини, народів і створення. Ми повинні слухати слово Боже, міркувати над Писанням і СДЦ, зокрема, очима бідних і змаргіналізованих. Важливо розуміти, що весь цей процес - не просто відображення – це є богословська дія.

Діяти: перевести нашу віру в дію зробити конкретним наш вибір відповідно до цінностей Божого Царства. Мова йде про праксис (практика).

Ми не можемо шукати обґрунтування або виправдання в нашій традиції та історії, щоб підтримувати наше спілкування зі змаргіналізованими і виключеними (із суспільства), тому що турбота і близькість до бідних відносяться до внутрішньої структури та характеру бути християнином.

Це є *sine qua non* (обов'язкова умова) апостольства. Запрошення розширити коло спілкування виходить безпосередньо з Євангелія, із запрошення слідувати за Ісусом. Тому, тут, ми не озираємось на наше минуле, щоб захистити наше спілкування з бідними і виключеними; натомість, ми дивимось на рясні і обнадійливі приклади в нашій історії і традиції, які показують, що наявні напрямки не ізольовані, але є продовженням основоположних цінностей і цілей Конгрегації. В нашій історії є багато процесів, що є постійними щодо розширення кола охопити тих, хто на узбіччі або за межею. Нам потрібно тільки прочитати загальні документи, щоб простежити конгрегаційну траєкторію інклюзії і відкритості, що керують нашими рішеннями.

На основі вищевикладеного, може здатися трохи самовпевнено намагатися знайти у о. Арнольда або наших Матерів розвинутого плану - розробки із соціального навчання або однозначної позиції про соціальну інтеграцію. Ми не знайдемо великих і полум'яних промов з вуст покоління засновників про соціальну справедливість або про спілкування з тими, хто на узбіччі; але, з чим ми дійсно стикаємось це є справи, рішення, благодійні послуги спільноти Штейл (Steyl), що неухильно розширювала своє коло за межі Штейл, щоб обійняти проблеми і потреби бідних верств населення, особливо в місіях.

Незважаючи на індустріалізацію і подальший економічний підйом, в Європі було багато бідних за часів Арнольда. Місійна семінарія в Штейлі була місцем притулку для бідних і нужденних, де до їхніх як фізичних, так і психологічних потреб ставились з повагою. Щедрий і гідний розподіл продуктів харчування і одягу нужденним був актом любові, таким дорогим серцю Засновника. Місійний Дім в Штейлі постійно поставляв провізію для нужденних, що жили в окрузі, особливо в зимовий період, коли була більша потреба.

Важливо відзначити, що допомагали не тільки бідним, які стукали у двері, але і шукали бідних в окрузі, та складали список таких осіб. Тісний зв'язок з товариством Вікентія де Поля і запрошення свого товариш Медітсаіз цього товариства стати вчителем неофітів в Штейлі, є красномовним свідченням того, що Арнольд хотів, щоб молоді кандидати на священство (і релігійне життя), проходили формацію в глибокій співчутті і близькості до бідних і знедолених.

“ ми дивимось на рясні і обнадійливі приклади в нашій історії і традиції, які показують, що наявні напрямки не ізольовані, але є продовженням основоположних цінностей і цілей Конгрегації.

РОЗШИРЮЄ КОЛО СПІЛЬНОТИ

Жіноче покликанням, за своєю природою неклерикальне, поставило їх (жінок) у більш вигідне становище для пізнання способів як дійти до осіб, що живуть в умовах убогості і соціальної ізоляції. Жінки, перш за все, бачили своє покликання як релігійне, а не професіональне, і саме цей характер їх роботи і служби поставив їх безпосередньо серед людей, де розгорталася життєві реалії. Якщо

“*Свята любов Бога полягає не в благочестивих почуттях, але в мотивах і вчинках.*”

благодійність Церкви сяяла яскравіше, ніж її вчення, це головним чином завдяки черницям та їхньому великому гуманітарному і соціальному служінню в рамках формальних і неформальних структур. Проблеми бідності, голоду і насильства були гендерними питаннями, які необхідно вирішувати, в основному через жінок, тому що вони мали доступ до різних верств суспільства, що в значній мірі було недоступно для чоловіків. Догляд за хворими, що майже виключно відноситься до царини жінок, будинки для дітей, літніх людей та жінок з інвалідністю були основним зосередженням їхньої місії та служіння.

Хелена Столленверк походила з родини змішаних поколінь і змішаних відносин, де було декілька осіб з фізичними вадами. Через це, змалку, у неї розвинувся дар співчуття, особливо по відношенню до хворих. Так само, Хендріна Штенманнс знайшла спосіб простягнути руку до ще невиявлених хворих і нужденних сільських жителів її території. Наші співзасновниці, які провели майже сім-вісім років на кухні місійної семінарії як покоївки, перш, ніж бути прийнятими в якості послушниць, отримали досвід того, що це значить бути на маргінесі, безпосередньо, з перших рук.

Вже на ранньому етапі, праця на місії в Штейл привели сестер до прямого контакту з людьми та їх потребами. Підготовка до місійної роботи

і перші виїзди на місії до Аргентини, Того, Папуа-Нової Гвінеї, США і Бразилії були підпорядковані одній меті: відкрити Божу любов всім людям, особливо тим, хто живе в бідності – чи це матеріальні нестатки, чи духовна бідність. Це беззастережно і незмінно привело наших першопроходців місіонерів до проблем освіти і охорони здоров'я - дві традиційні сфери апостольства та їх похідні: неформальна освіта, програми грамотності дорослих, проекти в галузі охорони здоров'я та гігієни, зокрема для жінок і дітей, служіння серед чорного населення, праця стосовно расової рівності, прав дітей, дитячих будинків, центрів прокази, боротьби за свободу та програми самоствердження, тощо. Подальші місійні ініціативи дотримуються основному моделі, яка була запроваджена на протязі перших п'яти місій. Перша Конституція SSPS чітко визначає: “Свята любов Бога полягає не в благочестивих почуттях, але в мотивах і вчинках” (Перше SSPS Святе Правило, 1891 р.).

Дві Світові Війни (Світова війна I, 1914-18 та Світова війна II, 1939-45) були мов лещата, в яких були протестовані і випробувані SSPS національні та міжнародні уподобання. Залишивши свої чвари позаду себе, вдома, на місіях SSPS працювали разом, щоб розсунути межі вузького патріотизму, щоб бути разом і об'єднатися проти жорстокостей війни. Життя разом Сестер з країн «ворога» під одним дахом та життя разом з Сестрами, які втратили на війні членів своєї родини, постійно провокувало їх дивитися поза межі свого безпосереднього і знайомого кола у глибші цінності єдності і солідарності в суспільстві.

Зв'язок з безрадiсною реальнiстю страждань, хвороб i невiгластва пiд час вiйни загартувало Сестер i їхнє ставлення охопити всi народи з вiдкритiстю, мужнiстю i спiвчуттям. Присутнiсть SSPS та їх послуги пiд час вiйни не тiльки допомогли полiпшити фiзичний сценарiй страждань i хвороб за її межами, а й вивiльнили внутрiшнi ментальнi перешкоди гординi i упередженостi, щоб об'єднатися в одну сiм'ю. Вважають, що пiд час Першої свiтової вiйни тiльки близько ста п'ятдесяти SSPS виключно присвятили себе пiклуванню про жертви вiйни. Ще бiльше число присвятило себе рiзним послугам пiд час Другої свiтової вiйни. Це означало порушення усталених i звичних моделей i правил лiтургiї, ослаблення правил щодо монастирського життя, розмiщення людей i сiмей, та iнiцiювання апостолату, орієнтованого на людей, що охопило людськi i соціальнi аспекти життя.

Розширення сфери дiяльностi являє собою довготривалий процес, залучуючи серця i уми та важку роботу. Як Конгрегацiя, нам пощастило мати структури i програми природньо вбудованi в нашу органiзацiю та планування, що забезпечує сприятливу атмосферу для розширення солiдарностi i пiдтримки. Мiжнародний та мiжкультурний характер Конгрегацiї, спiльнi програми, можливостi для мiжкультурної освiти i досвiду, реальний i безпосередній контакт з бiдними на мiсiях i тематичнi напрямки настановили нас на правильний шлях, щоб розширити коло спiлкування iз змаргiнальзованими i вiдкинутими. Але кориснi структури, звичайно ж, не обов'язково гарантують спiльнiсть, але спрямовують нас на подорож з iншими, якi йдуть до тiєї ж самої мети.

“ Зв'язок з безрадiсною реальнiстю страждань, хвороб i невiгластва пiд час вiйни загартувало Сестер i їхнє ставлення охопити всi народи з вiдкритiстю, мужнiстю i спiвчуттям.

ПИТАННЯ ДЛЯ РОЗДУМІВ ТА ЗАХОДІВ

1. Подiлитися головними думками i iдеями, якi ви отримали на пiдставi цього рефлексiйного матерiалу
2. Кого я долучаю до свого внутрiшнього кола? Чому? Кого виключаю? Чому?
3. Якi зусилля я готова зробити, щоб розширити моє коло спiлкування в цьому році щодо спiлкування з маргiналами та покинутими?
4. Iдентифiкуй особи, групи або ситуацiї соціального виключення в твоєму мiсцевому середовищі. Що ти/ твоя спiльнота зробила щодо цього?
5. Чи мої/нашi вiдповiдi проiнспiрованi СДЦ? Чи знайомi нам мiсцеві теологiчнi рефлексiї/доробки iз Соціальних Питань?

Перекладач: Тетяна Куликовська